

REPUBLIKA HRVATSKA

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

OBRAZLOŽENJE DRŽAVNOG
PRORAČUNA I FINANCIJSKIH PLANOVA
IZVANPRORAČUNSKIH KORISNIKA ZA
2016. I PROJEKCIJE ZA 2017. I 2018.
GODINU

Zagreb, 10. ožujka 2016.

SADRŽAJ

1.	UVOD	3
2.	MAKROEKONOMSKI OKVIR	5
3.	OTVORENOST DRŽAVNOG PRORAČUNA	8
4.	PRIHODI DRŽAVNOG PRORAČUNA	9
5.	RASHODI DRŽAVNOG PRORAČUNA	15
5.1.	Obrazloženje rashoda po izvorima financiranja	15
5.2.	Obrazloženje rashoda po ekonomskoj klasifikaciji	16
5.3.	Obrazloženje rashoda po funkcijskoj klasifikaciji	20
6.	UKUPNI MANJAK DRŽAVNOG PRORAČUNA	21
7.	RAČUN FINANCIRANJA DRŽAVNOG PRORAČUNA	22
8.	IZVANPRORAČUNSKI KORISNICI	24
9.	STANJE DOSPJELIH NEPODMIRENIH OBVEZA PRORAČUNSKIH I IZVANPRORAČUNSKIH KORISNIKA DRŽAVNOG PRORAČUNA NA DAN 31. PROSINCA 2015.	26
9.1.	Dospjele nepodmirene obveze proračunskih korisnika državnog proračuna	26
9.2.	Dospjele nepodmirene obveze izvanproračunskih korisnika državnog proračuna	28
10.	PROCJENA UKUPNOG MANJKA OPĆE DRŽAVE	29

1. UVOD

Ovaj proračun nastao je u uvjetima snažnih izazova za ekonomsku politiku Republike Hrvatske. Vlada je svjesna značajnih ekonomskih neravnoteža u gospodarstvu koje iziskuju odlučne aktivnosti za njihovo rješavanje. U tom smislu u dijalogu s Europskom komisijom definiran je niz politika i mjera za osiguranje održivosti javnih financija, korekcije postojećih makroekonomskih neravnoteža te jačanje potencijalnog rasta. Stoga će se ekonomski program Vlade RH u nastupajućem srednjoročnom razdoblju temeljiti na naporima u dva ključna područja: stabilizaciji i smanjivanju javnog duga te odgovarajućim strukturnim reformama u svrhu jačanja temelja za rast u srednjem roku. Sama stabilizacija i smanjenje javnog duga imat će trostruko uporište: 1. fiskalna konsolidacija temeljena na smanjenju proračunskog manjka i njegovog dovođenja na održivu razinu, 2. aktivacija državne imovine koja može izravno doprinijeti smanjenju javnog duga te 3. poticanje ekonomskog oporavka. Posebna pozornost posvetit će se potrebi prilagodbe ekonomskih politika u svrhu poštivanja načela fiskalne konsolidacije koja neće narušiti temelje za gospodarski rast.

Vezano uz aktivaciju državne imovine, Vlada je usmjerena na intenziviranje procesa privatizacije poduzeća u državnom vlasništvu izuzev onih koja su od strateške važnosti. Prihodi od ovako aktivirane imovine iskoristit će se mahom za smanjenje javnog duga. U svrhu jačanja temelja za rast u srednjem roku Vlada će nastaviti s reformskim naporima za poboljšanje investicijskog okruženja, smanjivanja administrativne opterećenosti poslovanja te jačanje učinkovitosti javne uprave kao i fiskalne održivosti zdravstvenog i mirovinskog sustava te sustava socijalne skrbi. Značajan doprinos rastu dat će i EU fondovi posebice u strateški važnim područjima infrastrukture, energetike, turizma i poljoprivrede. U tom smislu, planira se povećanje razine iskorištenosti EU sredstava putem pojednostavljivanja administrativnih procedura te jačanja podrške institucijama uključenim u pripremu i provedbu EU projekata. Ovakvi napori trebali bi rezultirati povećanjem apsorpcije EU fondova za 30%, premašivši godišnju razinu od milijardu eura.

Primjerena fiskalna konsolidacija predstavlja preduvjet podizanja putanje potencijalnog bruto domaćeg proizvoda jer dugoročno smanjuje trošak zaduživanja i kamata, povećava prostor za investicije privatnog sektora, jača kredibilitet fiskalne politike i poboljšava percepciju rizika zemlje uz posljedično poboljšanje kreditnog rejtinga te uvećanu dostupnost i nižu cijenu kapitala.

U tom smislu, u proračunu za 2016. godinu Vlada se obvezala na oprezan pristup u planiranju prihodne strane proračuna, čime se otvara mogućnost ostvarivanja pozitivnih rizika u smislu ostvarenja prihoda na razini većoj od planirane. Takav višak prihoda koristio bi se za dodatno smanjenje proračunskog manjka, u skladu s preporukama Vijeća EU, načelima održive fiskalne konsolidacije i pravilima fiskalne odgovornosti.

Na rashodnoj strani Vlada se suočila s potrebom nužnog planiranja dodatnog povećanja rashoda u iznosu od 2,5 milijardi kuna od čega valja istaknuti doprinos proračunu EU, kamate, učešće u sufinanciranju EU projekata, mirovine, poticaje za novorođenu djecu, minuli rad. Uzevši u obzir potrebno povećanje rashoda, a i činjenicu kako su ukupni rashodi koji se financiraju iz izvora koji utječu na manjak (opći izvori) neće premašiti razinu izvršenja iz 2015. godine, Vlada se odlučila intenzivirati strukturne uštede u onim kategorijama i aktivnostima kod kojih je identificiran prostor za poboljšanje učinkovitosti i daljnju racionalizaciju. Tako su planirane uštede obuhvatile sve proračunske korisnike posebno u dijelu materijalnih rashoda, subvencija, naknada građanima i

kućanstvima, pomoći i ostalih rashoda. Istovremeno, u promatranom razdoblju snažan naglasak stavljen je i na povećanje apsorpcije EU sredstava što je vidljivo i iz planiranog povećanja rashoda financiranih iz EU fondova.

Opisani napori rezultirat će pozitivnim fiskalnim trendovima. Tako su ukupni prihodi državnog proračuna u 2016. projicirani u iznosu od 114,9 milijardi kuna, a ukupni rashodi u iznosu od 122,4 milijarde kuna, čime je manjak državnog proračuna planiran u iznosu od 7,5 milijardi kuna ili 2,2% BDP-a. Manjak izvanproračunskih korisnika projiciran je u iznosu od 1,2 milijarde kuna ili 0,4% BDP-a, a manjak lokalnih jedinica u iznosu od 507 milijuna kuna ili 0,1% BDP-a. Time će ukupni manjak općeg proračuna prema nacionalnoj metodologiji iznositi 9,2 milijarde kuna ili 2,7% BDP-a, čime će, uz aktivaciju državne imovine, pridonijeti stabilizaciji odnosno smanjenju udjela javnog duga u BDP-u već u ovoj godini. U idućim godinama predviđa se dodatno smanjenje manjka proračuna opće države i to na razinu od 2,0% BDP-a u 2017. te 1,7% BDP-a u 2018. godini.

2. MAKROEKONOMSKI OKVIR

Makroekonomski okvir istovjetan je onom iz Smjernica za izradu državnog proračuna za 2016. i projekcija za 2017. i 2018. godinu pri čemu su uzeti u obzir i objavljeni podaci o preliminarnom ostvarenju bruto domaćeg proizvoda u 2015. te plan i projekcije proračunskih kategorija iz ovog dokumenta. Vanjske pretpostavke su u velikom dijelu preuzete iz posljednjih projekcija Europske komisije „Zima 2016.“. Tijekom 2015. godine zaustavljen je šestogodišnji negativni trend ekonomske aktivnosti te je zabilježen realni rast bruto domaćeg proizvoda od 1,6%. U srednjoročnom razdoblju očekuje se nastavak pozitivnih kretanja te postupno ubrzanje rasta gospodarske aktivnosti. U 2016. i 2017. tako se predviđa rast bruto domaćeg proizvoda od 2,0% i 2,1%, redom, koji će zatim ubrzati na 2,3% u 2018. Najznačajniji doprinosi gospodarskom rastu kroz čitavo projekcijsko razdoblje dolaziti će od domaće potražnje. Doprinosi neto inozemne potražnje bit će blago pozitivni u svim promatranim godinama, iako će se postupno smanjivati s ubrzanjem gospodarske aktivnosti prema kraju srednjoročnog razdoblja.

Tablica 1. Projekcije makroekonomskih pokazatelja Republike Hrvatske

	2014.	2015.	Projekcija 2016.	Projekcija 2017.	Projekcija 2018.
BDP - tekuće cijene, mil. HRK	328.431	334.219	344.328	355.958	369.449
BDP - realni rast (%)	-0,4	1,6	2,0	2,1	2,3
Potrošnja kućanstava	-0,7	1,2	1,8	1,8	2,0
Državna potrošnja	-1,9	0,6	0,3	0,8	1,4
Bruto investicije u fiksni kapital	-3,6	1,6	2,5	3,2	3,5
Izvoz roba i usluga	7,3	9,2	5,2	5,5	5,6
Uvoz roba i usluga	4,3	8,6	4,7	5,3	5,9
Doprinosi rastu BDP-a (postotni bodovi)	-0,4	1,6	2,0	2,1	2,3
Potrošnja kućanstava	-0,4	0,7	1,1	1,1	1,2
Državna potrošnja	-0,4	0,1	0,0	0,2	0,3
Bruto investicije u fiksni kapital	-0,7	0,3	0,5	0,6	0,7
Promjena zaliha	-0,2	0,0	0,1	0,1	0,1
Izvoz roba i usluga	3,1	4,2	2,5	2,8	2,9
Uvoz roba i usluga	-1,8	-3,8	-2,2	-2,5	-2,8
Rast deflatora BDP-a (%)	0,0	0,1	1,0	1,2	1,5
Rast indeksa potrošačkih cijena (%)	-0,2	-0,5	0,1	1,4	1,6
Rast zaposlenosti (%) *	2,7	1,3	1,1	1,4	1,6
Stopa nezaposlenosti, anketna (%)	17,3	16,7	15,8	14,7	13,7

* Definicija nacionalnih računa

Izvor: Državni zavod za statistiku, Ministarstvo financija

Potrošnja kućanstava, komponenta na koju se odnosi gotovo 60% bruto domaćeg proizvoda, bit će glavni pokretač rasta domaće potražnje u srednjoročnom razdoblju. Njezin oporavak, koji je započeo u 2015. godini pod utjecajem realnog rasta raspoloživog dohotka kućanstava, nastavit će se pojačanim intenzitetom i u narednim godinama. Tako će realni rast potrošnje kućanstava iznositi 1,8% u 2016. i 2017. te 2,0% u 2018. godini. Pri tome će stopa štednje sektora kućanstava postupno padati sa svog višegodišnjeg maksimuma prema dugoročnim ravnotežnim vrijednostima. Proces razduživanja sektora kućanstava, prisutan već četiri godine, trebao bi se zaustaviti tijekom ove godine uz projiciran neznatan rast kredita kućanstvima u uvjetima očekivanog početka blagog oporavka

potražnje za kreditima, povoljne razine kunske likvidnosti bankarskog sustava te mogućeg blagog smanjivanja aktivnih kamatnih stopa poslovnih banaka. Oporavak povjerenja potrošača intenzivirat će se u narednim godinama koje će karakterizirati povoljnija gospodarska kretanja uz daljnji oporavak na tržištu rada te zadržavanja relativno niske i stabilne inflacije. U skladu s provedbom fiskalne konsolidacije, tijekom srednjoročnog razdoblja ne očekuje se značajan doprinos državne potrošnje gospodarskom rastu. Procjenjuje se da će realni rast državne potrošnje iznositi 0,3% u 2016., 0,8% u 2017. te 1,4% u 2018. godini. Rast bruto investicija u fiksni kapital, čiji je oporavak započeo u 2015. godini potaknut investicijama šireg javnog sektora, kontinuirano će ubrzavati kroz čitavo promatrano razdoblje. Ključan poticaj ovakvoj dinamici investicijske aktivnosti očekuje se od podizanja stope iskorištenosti strukturnih i investicijskih fondova EU koji sadrže znatan investicijski potencijal, pogotovo uzevši u obzir trenutni stupanj opće kapitaliziranosti domaće privrede. Tako se predviđa realni rast bruto investicija u fiksni kapital od 2,5% u 2016., 3,2% u 2017. te 3,5% u 2018. godini. Rast investicija privatnog sektora postupno će dostizati onaj šireg javnog sektora prema kraju projekcijskog razdoblja u uvjetima jačanja poslovnog optimizma te poboljšanja investicijske klime, uz ustrajno provođenje strukturnih reformi koje će poduzetnicima olakšati poslovanje. Pri tome se tijekom srednjoročnog razdoblja, sa smanjenjem negativnih rizika i neizvjesnosti glede budućih gospodarskih kretanja, pozitivnim strukturnim promjenama u gospodarstvu te posljedičnim poboljšanjem kreditnog rejtinga zemlje, predviđa i stabilno povećanje priljeva inozemnih izravnih investicija. Spomenimo kako će važnu ulogu u osiguravanju dostatnih sredstava pod povoljnim uvjetima poslovnog sektora, a pogotovo malim i srednjim poduzetnicima, imati i kreditne linije HBOR-a kao i stvaranje fonda za srednje i male poduzetnike.

Realni rast izvoza roba i usluga bit će niži u narednim godinama no što je to bio tijekom 2014. i 2015. godine. Za 2016. godinu se tako predviđa realni rast izvoza roba i usluga od 5,2%, koji će dalje ubrzati na 5,5% u 2017. te 5,6% u 2018. godini. Naime, iznimno povoljna ostvarenja izvoza roba od sredine 2013. godine koja je pratio snažan rast udjela na hrvatskim izvoznim tržištima u znatnoj su mjeri rezultat jednokratnih povoljnih strukturnih promjena povezanih s pristupanjem zajedničkom tržištu EU. Pozitivan utjecaj na putanju rasta izvoza roba koji će u srednjem roku iščeznuti u velikom se dijelu odnosi na učinak re-izvoza koji je teško izravno mjeriti, ali se uočava, poglavito u pojedinim djelatnostima, kroz iznimno izražen porast uvoza i izvoza istovremeno. U narednom razdoblju očekuje se nastavak pozitivnih promjena udjela domaćeg izvoznog sektora na izvoznim tržištima, ali će one biti znatno manje izražene u usporedbi s razdobljem 2013. - 2015., tako da će izvoz roba i usluga u puno većoj mjeri odražavati kretanje inozemne potražnje za domaćim dobrima i uslugama. Pri tome se u čitavom promatranom razdoblju očekuju više stope rasta kod izvoza roba nego kod izvoza usluga čije je iznimno ostvarenje u 2015. godini bilo u jednom djelu rezultat privremenih faktora. Spomenimo kako će i u narednom razdoblju, ali u manjoj mjeri nego što je to bio slučaj prethodnih godina, pozitivan učinak na izvoz doći i od kretanja realnog efektivnog tečaja kune čiji će utjecaj ipak postupno slabiti prema kraju projekcijskog horizonta. Visok rast uvoza roba i usluga iz 2015. godine, koji je prvenstveno bio vezan uz rast izvoza, usporit će tijekom 2016. godine, te ponovno ubrzati prema kraju projekcijskog razdoblja u skladu s gospodarskim oporavkom. Projiciran realni rast uvoza iznosi 4,7% u 2016. godini, 5,3% u 2017. te 5,9% u 2018. godini. Elastičnost uvoza u odnosu na finalnu potražnju bit će u narednom razdoblju niža nego što je to bio slučaj u posljednjim godinama kada je na nju snažno utjecao privremen učinak re-izvoza, ali opet nešto izraženija u usporedbi s razinama iz pred-kriznog razdoblja. Rast uvoza roba i usluga nužno će preći rast izvoza s ubrzanjem gospodarskog rasta, što će biti slučaj u posljednjoj godini projekcijskog razdoblja.

Međutim, budući da je izvoz roba i usluga posljednjih godina zabilježio znatno apsolutno povećanje, doprinos neto izvoza gospodarskom rastu ostat će blago pozitivan u svim promatranim godinama, iako će s ubrzanjem oporavka bivati sve manji.

U 2016. godini, nakon dvogodišnje stagnacije, rast deflatora bruto domaćeg proizvoda trebao bi dostići nešto višu razinu od 1,0%, prije svega kao rezultat ubrzanog poboljšanja uvjeta razmjene, da bi potom postupno ubrzao do 1,5% u 2018. Razdoblje deflacije potrošačkih cijena zaustavit će se tijekom 2016. godine kada će indeks potrošačkih cijena zabilježiti neznatan rast od 0,1%. Glavni čimbenik kretanja inflacije tijekom 2016. godine bit će i dalje cijene sirovina na svjetskom tržištu, za koje se predviđa daljnji pad, prvenstveno uslijed znatnog smanjenja cijena nafte. S druge strane, jačanje potrošnje kućanstava i rast jediničnog troška rada trebali bi djelovati u smjeru rasta indeksa potrošačkih cijena. Stoga se u 2016. godini očekuje ubrzanje rasta indeksa potrošačkih cijena bez prehrane i energije, dok će cijene energije i dalje ostvarivati negativan doprinos inflaciji. U narednom razdoblju, pod utjecajem oporavka cijena sirovina na svjetskom tržištu i nastavka rasta domaće potražnje, očekuje se ubrzanje stope inflacije na 1,4% u 2017. te 1,6% u 2018. godini.

Oporavak gospodarske aktivnosti odrazio se iznimno povoljno na tržište rada već u 2015. godini, a pozitivni trendovi će se nastaviti. Projicirani rast zaposlenosti iznosi 1,1% u 2016. godini, 1,4% u 2017. te 1,6% u 2018. godini. Kroz čitavo projekcijsko razdoblje predviđa se i konstantno smanjenje anketne stope nezaposlenosti na 15,8% u 2016., 14,7% u 2017. te 13,7% u 2018. godini. U navedenu projekciju ugrađena je pretpostavka kako će, unatoč nepovoljnim ukupnim demografskim kretanjima, gospodarski oporavak imati određene pozitivne učinke na stopu participacije, čemu u prilog ide i činjenica o nepovoljnim strukturnim karakteristikama hrvatskog tržišta rada, prvenstveno visok udio dugotrajno nezaposlenih osoba te dugo prosječno trajanje nezaposlenosti. Kako će predviđeni rast bruto domaćeg proizvoda u svim godinama biti brži od rasta zaposlenosti, prosječna produktivnost rada bilježit će blago povećanje kroz čitavo projekcijsko razdoblje. Brži rast bruto plaća od produktivnosti rada dovesti će do rasta jediničnog troška rada čija će stopa postupno ubrzavati prema 2018.

Opisani makroekonomski scenarij izložen je prevladavajuće negativnim rizicima, prvenstveno vanjskim. Kao posljedica snažne i rastuće integritnosti u EU, svi rizici koji ugrožavaju očekivana kretanja u Europi djeluju i na domaće gospodarstvo. Što se tiče kretanja u međunarodnom okruženju, najveća neizvjesnost vezana je uz ostvarenje gospodarskog rasta Kine, SAD-a kao i zemalja izvoznica nafte, nastavak te prelijevanje nepovoljnih kretanja sa svjetskih financijskih tržišta te kretanje cijena primarnih sirovina, a prvenstveno nafte. Tako, što se tiče dinamike izvoza roba i usluga, temeljni rizik proizlazi iz slabijeg ostvarenja inozemne potražnje relevantnih izvoznih tržišta. Putanja potrošnje kućanstava u srednjem roku usko je vezana uz situaciju na tržištu rada dok će kretanje bruto investicija u fiksni kapital u velikoj mjeri ovisiti o iskorištavanju kapitalnih transfera EU fondova, intenzitetu fiskalne konsolidacije vezano uz investicijsku potrošnju opće države, ali i pozitivne učinke napora oko poboljšanja poslovne klime, poticanja privatnih investicija, smanjenja cijene i povećanja dostupnosti zaduživanja poslovnog sektora te općenito poboljšanja konkurentnosti. Iz navedenoga proizlaze također i značajni pozitivni rizici za ostvarenje agregatnih investicija. Glavni rizici koji bi mogli uzrokovati drugačije ostvarenje stope inflacije od prognozirane vezani su uz kretanje cijena nafte te ostalih sirovina kao i kretanje tečaja kune, prije svega prema američkom dolaru, ali i ostvarenja na tržištu rada.

3. OTVORENOST DRŽAVNOG PRORAČUNA

Otvorenost državnog proračuna ukazuje u kojoj mjeri građani i stručnjaci mogu doći do adekvatne količine razumljivih i pravovremenih podataka o državnom proračunu. Otvoren državni proračun omogućuje građanima kao i stručnoj javnosti kvalitetno analiziranje te uključivanje u proračunski proces. Ovakav pristup trebao bi rezultirati boljim donošenjem ekonomsko-političkih odluka te učinkovitijim osiguravanjem i pružanjem javnih dobara i usluga.

U tom smislu Ministarstvo financija kontinuirano radi na unapređenju otvorenosti podataka državnog proračuna kako bi građani mogli uspoređivati prihode i primitke, rashode i izdatke tj. planske veličine u promatranom fiskalnom razdoblju s planskim i ostvarenim veličinama u prethodnoj godini odnosno godini ranije. Naime, ova novina omogućuje usporedbu prijedloga proračuna za 2016. godinu, s planom za 2015. odnosno ostvarenjem za 2014. godinu, dok je do sada bilo moguće uspoređivati isključivo planske veličine za srednjoročno razdoblje s planskom veličinom za prethodnu godinu.

Nadalje, od ove godine Posebni dio državnog proračuna koji usvaja Hrvatski sabor po prvi puta se iskazuje i prema izvorima financiranja, dok se u prethodnim godinama iskazivao prema organizacijskoj, programskoj i ekonomskoj klasifikaciji.

Također, od ove godine po prvi puta obrazloženje državnog proračuna i financijskih planova izvanproračunskih korisnika sadrži podatke o stanju dospjelih nepodmirenih obveza proračunskih i izvanproračunskih korisnika državnog proračuna.

U svrhu poboljšanja proračunske otvorenosti te njegovog daljnjeg usklađivanja sa zahtjevima i pozitivnom praksom Europske unije, Ministarstvo financija provelo je i niz izmjena u metodologiji državnog proračuna. Tako su od 1. siječnja 2016. proračunski korisnici postali: Centar za praćenje poslovanja energetskog sektora i investicija, Hrvatski centar za zadružno poduzetništvo, Agencija za elektroničke medije, Agencija za civilno zrakoplovstvo, Sveučilište Sjever. Očekuje se i povećanje i prihoda (i primitaka) i rashoda (i izdataka) Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2016. u odnosu na prethodnu godinu, zbog uključivanja prihoda (i primitaka) koje ti subjekti ostvaruju iz drugih izvora osim državnog proračuna, te iskazivanja ukupnih rashoda (i izdataka) novih korisnika.

Nadalje, od 2015. godine, slijedeći obvezu iz Zakona o proračunu, u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2015. i projekcijama za 2016. i 2017. godinu po prvi su puta iskazani vlastiti i namjenski prihodi i primici ustanova u zdravstvu, nacionalnih parkova i parkova prirode te Državnog zavoda za zaštitu prirode, kao i javnih ustanova u sustavu znanosti i visokom obrazovanju, ustanova u sustavu socijalne skrbi, ustanova u pravosuđu i sustavu izvršenja sankcija te ustanova iz područja kulture. Dakle, njihovi vlastiti i namjenski prihodi i primici bili su dio državnog proračuna, ali ne i novčanog tijeka sustava državne riznice. Te ustanove i nadalje su na svojim računima ostvarivale ove prihode i sa svojih računa podmirivale obveze/rashode koji se financiraju iz navedenih izvora. Na temelju mjesečnih izvještaja ustanova o korištenju vlastitih i namjenskih prihoda provodile su se evidencije u sustavu državne riznice. I u državnom proračunu za 2016. godinu te projekcijama za 2017. i 2018. zadržava se isti pristup.

4. PRIHODI DRŽAVNOG PRORAČUNA

Projekcija prihoda državnog proračuna u razdoblju 2016. – 2018. temelji se na očekivanom oporavku gospodarske aktivnosti, uzimajući u obzir promjene poreznih politika koje su već usvojene, ali će dodatne učinke imati i u 2016. godini kao i projicirano povećanje iskorištenosti EU fondova. Pritom je polazna osnova za projekcije ostvarenje prihoda proračuna u 2015. godini. Uz navedeno, u projekcije su uključene i mjere koje je u svrhu provođenja postupka prekomjernog proračunskog manjka usvojila Vlada RH u prethodnoj godini, a imaju utjecaj u planskom trogodišnjem razdoblju. Spomenute mjere prvenstveno se odnose na povećanje trošarina na energente i električnu energiju te duhanske proizvode.

Sukladno odredbama Zakona o proračunu vlastiti i namjenski prihodi proračunskih korisnika sastavni su dio državnog proračuna i uplaćuju se u državni proračun. Zakon o izvršavanju državnog proračuna u prethodnim godinama propisivao je za korisnike u znanosti, visokom obrazovanju, za zdravstvene ustanove, pravosuđe, sustav izvršenja sankcija, ustanove u kulturi, nacionalne parkove, parkove prirode, ustanove socijalne skrbi, Državni zavod za zaštitu prirode i Hrvatski hidrografski institut izuzeće od uplate ovih prihoda i primitaka u državni proračun budući da nisu stvoreni tehnički preduvjeti za njihovo praćenje. Međutim, od 2015. godine prihodi i rashodi spomenutih proračunskih korisnika evidentiraju se kroz državni proračun. Kako se radi o istom iznosu na prihodnoj i rashodnoj strani ističemo kako ova promjena u metodologiji knjiženja nema utjecaj na kretanje razine manjka državnog proračuna.

Ukupni prihodi u 2016. godini planirani su u iznosu od 114,9 milijardi kuna, dok su za 2017. projicirani u iznosu od 117,7 milijardi kuna. Procjenjuje se da će uslijed postupnog jačanja oporavka gospodarske aktivnosti prema kraju razdoblja biti izraženiji i rast prihoda proračuna te se stoga ukupni prihodi proračuna za 2018. godinu projiciraju u iznosu od 123,5 milijardi kuna.

Porezni prihodi

Porezni prihodi za razdoblje 2016. – 2018. projicirani su uz pretpostavku postupnog gospodarskog oporavka, uzimajući u obzir prethodno spomenute izmjene u poreznim zakonima iz 2015. godine. U pogledu dosadašnjih izmjena važno je napomenuti izmjene u sustavu posebnih poreza i trošarina u dijelu trošarina na energente i električnu energiju te duhanske proizvode, oporezivanju igara na sreću, te odluke o povlačenju dobiti trgovačkih društava u vlasništvu države u državni proračun, a koje će svoj učinak imati i u narednim godinama.

Uzimajući u obzir sve navedeno, porezni prihodi u 2016. godini projicirani su u iznosu od 68,9 milijardi kuna. U narednim godinama očekuje se daljnji rast prihoda od poreza te su oni za 2017. projicirani u iznosu od 70,4 milijardi kuna, odnosno uz međugodišnji rast od 2,3%, dok se u 2018. godini očekuju u iznosu od 72,3 milijarde kuna i bilježe rast od 2,6%.

Porez na dohodak

Prihod od poreza na dohodak planiran je na temelju očekivanog kretanja na tržištu rada, odnosno očekivanih nominalnih bruto plaća i ukupne zaposlenosti te uključuje izmjene u sustavu poreza na dohodak koje su stupile na snagu u 2015. i početkom 2016. godine.

Izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak koji je stupio na snagu 2015., a čiji su učinci vidljivi i po godišnjem obračunu za 2015., odnosno s primjenom u 2016. godini, osobni odbitak za zaposlene povećava se s 2.200 kuna na 2.600 kuna, a za umirovljenike s 3.400 na 3.800 kuna. Također, povećava se osobni odbitak na potpomognutim područjima za I. skupinu s 3.200 na 3.500 kuna te za II. skupinu s 2.700 na 3.000 kuna. Ujedno, dolazi do promjene poreznih razreda za primjenu porezne stope od 25% i 40%. Također, od 1. siječnja 2016. godine uvedeno je oporezivanje kapitalnih dobitaka od financijske imovine. Pod oporezivanjem kapitalnih dobitaka od financijske imovine podrazumijeva se oporezivanje dohotka ostvarenog prodajom vrijednosnih papira te udjela u trgovačkim društvima u razdoblju od tri godine uz napomenu da će se oporezivanje provoditi samo za imovinu stečenu nakon 1. siječnja 2016. godine. Kako bi se ujednačilo oporezivanje svih oblika dohotka od kapitala ukida se korištenje olakšica za dividende i udjele u dobiti do 12.000 kuna.

Temeljem navedenog, prihod od poreza na dohodak u 2016. planiran je u iznosu od 2,1 milijardu kuna, dok su projekcije za 2017. i 2018. godinu određene postupnim oporavkom tržišta rada, te iznose 2,2, odnosno 2,3 milijarde kuna.

Porez na dobit

Porez na dobit u tekućoj godini plaća se na temelju poslovanja poduzetnika prethodne godine. Plan kretanja prihoda od poreza na dobit za 2016., te projekcije za 2017. i 2018. godinu rađene su temeljem procjene poslovanja poduzeća i banaka prethodne godine, a uzimajući u obzir zakonske izmjene koje su stupile na snagu u 2015., a učinak na proračunske prihode imaju od 2016. nakon predaje godišnjih poreznih prijava za 2015. godinu.

Izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dobit, korištenje porezne olakšice za reinvestiranu dobit dodatno se uvjetuje investicijama u dugotrajnu imovinu te zadržavanjem broja zaposlenih. Ovdje je potrebno istaknuti kako se porezna olakšica ne ukida, ali je njeno korištenje uvjetovano stvarnim investicijama kako bi se potaknuo gospodarski rast. Sukladno navedenom, od 1. siječnja 2015. godine olakšicu za reinvestiranu dobit ne može koristiti onaj porezni obveznik koji je u poreznom razdoblju smanjio broj radnika ili ukoliko nije izvršio investiranje u dugotrajnu imovinu, odnosno ukoliko je odgodio investicije.

Uz navedene zakonske izmjene te očekivani oporavak gospodarske aktivnosti, a time i poslovanja poduzeća, prihod od poreza na dobit za 2016. planiran je u iznosu od 6 milijardi kuna, dok projekcija za 2017. iznosi 6,2 milijarde kuna te 6,3 milijarde kuna za 2018. godinu.

Porez na imovinu

Prihod od poreza na imovinu projiciran je temeljem očekivanog kretanja na tržištu nekretnina. Tako se prihodom od poreza na imovinu u 2016. planira prikupiti 175,1 milijun kuna, a projicirani iznos za 2017. iznosi 176,9 milijuna kuna te za 2018. godinu 179 milijuna kuna.

Porez na dodanu vrijednost

Prihod od poreza na dodanu vrijednost projiciran je na temelju očekivanog kretanja nominalne osobne potrošnje. Također, u nadolazećem srednjoročnom razdoblju Ministarstvo financija će i dalje raditi na poboljšanju naplate poreza, sprječavanju utaje poreza te postupnom rješavanju poreznih dugovanja.

Sukladno navedenom, u 2016. planira se ostvariti 44,4 milijarde kuna prihoda od PDV-a, dok projekcije za 2017. iznose 45,8 milijardi kuna, odnosno 47,4 milijarde kuna za 2018. godinu.

Porez na promet

Prihod od poreza na promet za 2016. planiran je u iznosu od 172,6 milijuna kuna, dok projekcije za 2017. i 2018. godinu iznose 178,1 milijun kuna, odnosno 184,3 milijuna kuna.

Posebni porezi i trošarine

Prihod od posebnih poreza i trošarina projiciran je na temelju očekivanog kretanja potrošnje trošarinskih proizvoda, uzimajući u obzir cjelogodišnje učinke izmjena propisa u trošarinskom sustavu odnosno kod trošarina na energente i električnu energiju te trošarina na duhan.

Sukladno navedenom, za 2016. prihodi od trošarina planirani su u ukupnom iznosu od 14 milijardi kuna, a na sličnoj razini zadržati će se i tijekom 2017. i 2018. godine.

Ostali porezi na robu i usluge

Prihodi od ostalih poreza na robu i usluge u 2016. planirani su u iznosu od 345,7 milijuna kuna, dok procjene za 2017. iznose 342,1 milijun kuna, odnosno 340,5 milijuna kuna za 2018. godinu. Trend blagog smanjenja ovih proračunskih prihoda u ovisnosti je od kretanja cijena obveznog i kasko osiguranja od autoodgovornosti.

Porezi i naknade od igara na sreću i zabavnih igara

Prihodi od poreza i naknada od igara na sreću i zabavnih igara planirani su temeljem kretanja ovih prihoda proteklih godina te se sličan trend očekuje i nadalje. U skladu s tim, ovi prihodi planirani su u prosječnom iznosu od 1,1 milijarde kuna planskom trogodišnjem razdoblju.

Porez na međunarodnu trgovinu i transakcije

Prihod od poreza na međunarodnu trgovinu i transakcije za 2016. planiran je u iznosu od 478,1 milijun kuna. Projekcija ovog prihoda za 2017. iznosi 499,4 milijuna kuna, dok za 2018. godinu iznosi 521,5 milijuna kuna.

Doprinosi

Prihodi od doprinosa u uskoj su vezi s ekonomskom aktivnošću, kako u razdoblju u kojem se prikupljaju tako i u prethodnim razdobljima, obzirom na vremensku dinamiku utjecaja sveukupne ekonomske aktivnosti na tržište rada. Dvije glavne odrednice kretanja doprinosa su nominalna bruto plaća i zaposlenost te su projekcije prihoda po osnovi doprinosa za razdoblje 2016. - 2018. temeljene na očekivanom kretanju ove dvije varijable.

Od 2015. godine prihod državnog proračuna čine samo doprinosi za mirovinsko osiguranje i prihod od doprinosa za zapošljavanje. Sukladno Zakonu o obveznom zdravstvenom osiguranju, doprinosi za zdravstveno osiguranje od 1. siječnja 2015. godine više nisu prihod državnog proračuna već su prihod Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje kao izvanproračunskog korisnika.

Prihodi od doprinosa u 2016. bilježe pad u odnosu na 2015. i to zbog visoke osnovice iz 2015. godine. Naime, u 2015. prebačena su sredstva iz II. mirovinskog stupa za osiguranike s beneficiranim radnim stažem i to u iznosu od 1,3 milijarde kuna, a sve zbog činjenice da mirovinska kapitalizacija ne poznaje povoljnosti koje omogućuju posebni propisi o mirovinskom osiguranju. Izmjenom Zakona o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima iz 2003. godine, propisano je da se članovima obveznog mirovinskog fonda, koji ostvaruju mirovinu prema povoljnijim uvjetima ili ostvaruju staž osiguranja s povećanim trajanjem, mirovina računa kao da su bili osigurani samo u I. mirovinskom stupu. Stoga im se prilikom odlaska u mirovinu, sredstva s osobnog računa prenose u državni proračun, a osoba ostvaruje mirovinu u I. stupu. Iz navedenog proizlazi da nema valjanih razloga zbog kojih bi spomenute osobe bile i dalje osigurane u II. stupu. Dakle, kod ovakvih osiguranika se ne mijenja sustav izračuna mirovine, nego se mijenjaju buduće uplate koje će u cijelosti biti dijelom državnog proračuna, a akumulirana sredstva u II. stupu su prebačena u državni proračun. Ovdje treba naglasiti da kod navedene izmjene država ne preuzima nove financijske obveze, a osiguranicima je omogućen prijelaz iz II. u I. stup na dobrovoljnoj bazi.

U skladu s navedenim, u 2016. projicira se 22,1 milijarda kuna prihoda od doprinosa, u 2017. 22,7 milijardi kuna, a u 2018. godini 23,6 milijardi kuna. Važno je napomenuti da zbog navedenih izmjena u sustavu prikupljanja prihoda od doprinosa za mirovinsko osiguranje, ovi prihodi nisu međusobno usporedivi u 2016. u odnosu na 2015. godini.

Prihodi od pomoći

U strukturi ukupnih prihoda u promatranom srednjoročnom razdoblju značajan porast imat će i prihodi od pomoći EU, koji su izravno vezani uz projekte financirane iz fondova EU te izravna plaćanja u poljoprivredi. Naime, od 2014. godine RH su na raspolaganju značajna sredstva u okviru programskog razdoblja EU 2014. – 2020. Sukladno navedenom, ukupni planirani prihodi od pomoći u 2016. iznose 9,7 milijardi kuna, u 2017. 10,3 milijarde kuna, te 13,6 milijardi kuna u 2018. godini.

Prihodi od imovine

Prihodi od imovine sastoje se od prihoda od kamata (na dane zajmove, po vrijednosnim papirima, na oročena sredstva i depozite po viđenju te zateznih kamata), prihoda od dobiti trgovačkih društava, kreditnih i ostalih financijskih organizacija, prihoda od dividendi, koncesija, iznajmljivanja i zakupa imovine, prihoda od legalizacije te ostalih prihoda od imovine. Ovi prihodi dijelom se prikupljaju na redovnoj bazi, a dijelom kao jednokratni prihodi. Najveće stavke prihoda od imovine čine prihodi od koncesija te prihodi od dobiti trgovačkih društava, kreditnih i ostalih financijskih institucija po posebnim propisima. U promatranom razdoblju planira se daljnje povlačenje dobiti trgovačkih društava u vlasništvu države u državni proračun. Tako su u 2016. prihodi od imovine planirani u iznosu od 2,6 milijardi kuna, odnosno 2,5 milijardi kuna u 2017. te u 2018. godini u iznosu od 2,3 milijarde kuna.

Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada

Očekuje se da će prihodi od administrativnih pristojbi i pristojbi po posebnim propisima slijediti trendove dosadašnjih kretanja i u narednom razdoblju. U ovoj kategoriji proračunskih prihoda planiraju se namjenski prihodi proračunskih korisnika koji ne utječu na manjak državnog proračuna.

Prihodi po osnovi administrativnih pristojbi u 2016. planirani su u iznosu od 489,8 milijuna kuna, dok projekcije za 2017. iznose 502,3 milijuna kuna, a za 2018. godinu 509,1 milijun kuna.

Planirani prihodi po posebnim propisima za 2016. i 2017. iznose 2,9 milijardi kuna, a u 2018. godini 3 milijarde kuna.

Prihodi od prodaje proizvoda i roba te pruženih usluga i prihodi od donacija

Prihode od prodaje proizvoda i roba te pruženih usluga, kao i prihode od donacija planiraju proračunski korisnici na temelju svojih očekivanja oko prikupljanja istih. Ovi prihodi su za 2016. planirani u iznosu od 1,3 milijarde kuna, dok projekcije za 2017. i 2018. godinu iznose 1,2 milijarde kuna.

Prihodi iz nadležnog proračuna i od HZZO-a temeljem ugovornih obveza

Očekuje se kako će prihodi iz nadležnog proračuna i od HZZO-a temeljem ugovornih obveza u planskom razdoblju iznositi 5,8 milijardi kuna.

Kazne, upravne mjere i ostali prihodi

Prihodi od kazni i upravnih mjera najvećim se dijelom ostvaruju po osnovi kazni za prometne prekršaje, zatim za porezne i carinske prekršaje, a u nešto manjoj mjeri od raznih ostalih kazni. Očekuje se da će prihodi od kazni i upravnih mjera slijediti trendove dosadašnjih kretanja i u narednom razdoblju te su za 2016. planirani u iznosu od 582,3 milijuna kuna, dok projekcije za 2017. iznose 598,8 milijuna kuna, a za 2018. godinu 614,9 milijuna kuna.

Prihodi od prodaje nefinancijske imovine

Prihodi od prodaje nefinancijske imovine najvećim se dijelom odnose na prihode od prodaje građevinskih objekata dok se ostatak odnosi na prihode od prodaje zemljišta, prijevoznih sredstava, postrojenja i opreme te prihode od prodaje zaliha.

Prihodi od prodaje nefinancijske imovine u 2016. godini planiraju se u iznosu od 602,9 milijuna kuna, a najveći dio ovih prihoda ostvarit će se prodajom stanova i ostalih građevinskih objekata u vlasništvu države, te prodajom postrojenja i opreme u svrhu aktivacije neiskorištene državne imovine. Planirani prihod od prodaje građevinskih objekata i prodaje putem javnog natječaja odnosi se na prodaju neizgrađenih građevinskih zemljišta te izgrađenih građevinskih zemljišta neposrednom pogodbom sukladno Zakonu o upravljanju i raspolaganju imovinom u vlasništvu RH ili putem javnog natječaja.

U 2017. ukupni prihodi od prodaje nefinancijske imovine projiciraju se u iznosu od 684 milijuna kuna, dok se za 2018. godinu projiciraju u iznosu od 581,9 milijuna kuna.

Tablica 2: Prihodi državnog proračuna za razdoblje 2014. - 2018.

mil. HRK	Ostvarenje 2014.	Plan 2015.	Prijedlog proračuna za 2016.	Indeks 2016./2015.	Prijedlog projekcija za 2017.	Indeks 2017./2016.	Prijedlog projekcija za 2018.	Indeks 2018./2017.
PRIHODI POSLOVANJA	114.044	107.741	114.316	106,1	116.981	102,3	122.876	105,0
1. Prihodi od poreza	63.074	65.803	68.864	104,7	70.419	102,3	72.252	102,6
Porez na dohodak	1.402	1.991	2.110	106,0	2.173	103,0	2.252	103,7
Porez na dobit	5.658	6.044	6.023	99,7	6.178	102,6	6.322	102,3
Porezi na imovinu	386	164	175	106,5	177	101,0	179	101,2
Porezi na robu i usluge	55.192	57.232	60.078	105,0	61.392	102,2	62.977	102,6
- Porez na dodanu vrijednost	40.923	42.221	44.438	105,3	45.800	103,1	47.388	103,5
- Porez na promet	153	161	173	107,1	178	103,1	184	103,5
- Posebni porezi i trošarine	12.846	13.464	14.048	104,3	13.973	99,5	13.932	99,7
- Ostali porezi na robu i usluge	423	376	346	91,8	342	99,0	341	99,5
- Porez na dobitke od igara na sreći i ostali porezi od igara na sreć	117	292	315	108,0	326	103,4	339	104,0
- Naknade za priređivanje igara na sreću	728	718	759	105,7	774	102,0	794	102,6
Porezi na međunarodnu trgovinu i transakcije	425	348	478	137,4	499	104,4	522	104,4
2. Doprinosi	41.702	23.218	22.128	95,3	22.729	102,7	23.587	103,8
3. Pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna	2.320	7.088	9.744	137,5	10.307	105,8	13.603	132,0
4. Prihodi od imovine	2.764	2.714	2.558	94,3	2.488	97,3	2.307	92,7
5. Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada	3.424	2.575	3.368	130,8	3.413	101,3	3.478	101,9
6. Prihodi od prodaje proizvoda i roba te pruženih usluga i prihodi od donacija	119	1.406	1.265	90,0	1.219	96,4	1.225	100,5
7. Prihodi iz nadležnog proračuna i od HZZO-a temeljem ugovornih obveza	0	4.339	5.808	133,9	5.808	100,0	5.808	100,0
8. Kazne, upravne mjere i ostali prihodi	643	599	582	97,3	599	102,8	615	102,7
PRIHODI OD PRODAJE NEFINANCIJSKE IMOVINE	690	451	603	133,8	684	113,4	582	85,1
UKUPNI PRIHODI PRORAČUNA	114.734	108.191	114.919	106,2	117.665	102,4	123.458	104,9

Izvor: Ministarstvo financija

5. RASHODI DRŽAVNOG PRORAČUNA

5.1. Obrazloženje rashoda po izvorima financiranja

U 2016. godini ukupni rashodi državnog proračuna projicirani su u iznosu od 122,4 milijarde kuna, što je 1,7 milijardi kuna više u odnosu na plan proračuna za 2015. godinu. Međutim, ovaj rast je prvenstveno rezultat povećanja rashoda koji se financiraju iz EU sredstava te vlastitih i namjenskih prihoda proračunskih korisnika i to za čak 3,8 milijardi kuna dok su na rashodima koji se financiraju iz izvora koji izravno utječu na visinu manjka državnog proračuna ostvarene uštede od 2,1 milijardu kuna.

Od očekivanog povećanja rashoda koji ne utječu na visinu manjka državnog proračuna u iznosu od 3,8 milijardi kuna najveći dio odnosi se na vlastite i namjenske prihode u iznosu od 2,0 milijarde kune i to prvenstveno radi potpunog uključivanja rashoda financiranih vlastitim i namjenskim prihodima proračunskih korisnika u proračun, budući da dio ovih prihoda (a time i rashoda) nije bio uključen u plan proračuna za 2015. godinu. U odnosu na plan proračuna za 2015. godinu u rastu ove kategorije značajan udio imaju pomoći i to u iznosu od čak 1,9 milijardi kuna.

Rashodi koji se financiraju iz općih prihoda i primitaka, doprinosa i namjenskih primitaka smanjuju se za 2,1 milijardu kuna u odnosu na plan 2015. godine iako je u 2016. godini planirano značajno povećanje rashoda radi povećanja aktivnosti financiranih iz EU sredstava.

U 2017. planira se povećanje ukupnih rashoda za 2,5 milijardi kuna od čega rashoda financiranih iz općih prihoda i primitaka, doprinosa i namjenskih primitaka za 1,2 milijarde kuna, a rashoda financiranih iz EU sredstava za 1,3 milijarde kuna. U 2018. godini se također očekuje povećanje ukupnih rashoda i to za 5,1 milijardu kuna, prvenstveno radi očekivanog rasta rashoda financiranih iz EU sredstva za čak 3,2 milijarde kuna.

Tablica 3: Kretanje rashoda državnog proračuna u razdoblju 2014. - 2018. po izvorima financiranja

mil. HRK	Izvršenje 2014.	Plan 2015.	Indeks 15./14.	Prijedlog 2016.	Indeks 16./15.	Projekcija 2017.	Indeks 17./16.	Projekcija 2018.	Indeks 18./17.
UKUPNO	127.546	120.717	94,6	122.404	101,4	124.868	102,0	130.013	104,1
1 Opći prihodi i primici	80.264	82.035	102,2	81.238	99,0	81.718	100,6	82.831	101,4
2 Doprinosi za obvezna osiguranja	41.691	23.218	55,7	22.042	94,9	22.729	103,1	23.587	103,8
3 Vlastiti prihodi	68	1.275	1.879,7	1.210	94,9	1.191	98,4	1.199	100,7
4 Prihodi za posebne namjene	3.193	6.526	204,4	8.573	131,4	8.438	98,4	8.440	100,0
5 Pomoći	2.097	7.088	337,9	8.997	126,9	10.307	114,6	13.603	132,0
6 Donacije	53	120	227,9	56	46,5	30	52,7	27	93,1
7 Prihodi od nefin. imovine i nadoknade štete s osnova osig.	0	239	x	174	73,0	340	194,8	224	66,0
8 Namjenski primici od zaduživanja	180	216	120,2	115	53,3	117	101,7	102	86,9

Izvor: Ministarstvo financija

5.2. Obrazloženje rashoda po ekonomskoj klasifikaciji

Tablica 4: Kretanje rashoda državnog proračuna koji se financiraju iz općih prihoda i primitaka, doprinosa i namjenskih primitaka u razdoblju 2014. - 2018.

	Izvršenje 2014.	Plan 2015.	Indeks 15./14.	Prijedlog 2016.	Indeks 16./15.	Projekcija 2017.	Indeks 17./16.	Projekcija 2018.	Indeks 18./17.
mil. HRK									
UKUPNO	122.135	105.469	86,4	103.395	98,0	104.564	101,1	106.520	101,9
3 Rashodi poslovanja	120.752	103.582	85,8	101.905	98,4	102.901	101,0	104.854	101,9
31 Rashodi za zaposlene	21.351	21.379	100,1	21.327	99,8	21.371	100,2	21.728	101,7
32 Materijalni rashodi	6.856	6.956	101,5	6.215	89,3	6.553	105,4	6.685	102,0
34 Financijski rashodi	10.357	11.113	107,3	11.112	100,0	11.632	104,7	12.063	103,7
35 Subvencije	4.382	3.726	85,0	3.595	96,5	3.395	94,4	2.995	88,2
36 Pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna	7.816	11.302	144,6	11.158	98,7	11.084	99,3	11.444	103,3
37 Naknade građ.i kućan.na tem.osig.i dr. naknade	65.742	44.946	68,4	44.726	99,5	45.258	101,2	46.010	101,7
38 Ostali rashodi	4.248	4.158	97,9	3.772	90,7	3.609	95,7	3.928	108,9
4 Rashodi (za nabavu nefinancijske imovine)	1.383	1.887	136,4	1.490	79,0	1.663	111,6	1.665	100,2

Izvor: Ministarstvo financija

Ukupni rashodi državnog proračuna, koji se financiraju iz izvora koji izravno utječu na visinu manjka, za 2016. godinu iznose 103,4 milijarde kuna, a čine ih rashodi poslovanja u iznosu od 101,9 milijardi kuna i rashodi za nabavu nefinancijske imovine u iznosu od 1,5 milijardi kuna. Isti su u odnosu na plan rashoda u 2015. godini manji za 2,1 milijardu kuna. U odnosu na izvršenje 2014. godine manji su za čak 18,7 milijardi kuna i to najvećim dijelom zbog izdvajanja Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje iz sustava Državne riznice. Naime, u 2014. godini ostvarene su potrebne prilagodbe poslovnih procesa i unutarnja reorganizacija kako bi se cijeli sustav prilagodio poslovanju izvan sustava Državne riznice. Glavna svrha ovog izdvajanja bila je doprinijeti transparentnom i održivom financiranju sustava zdravstva, te učinkovitijoj raspodjeli i upravljanju namjenskim sredstvima za zdravstvenu zaštitu.

U 2017. i 2018. godini očekuje se blagi rast rashoda državnog proračuna koji se financiraju iz izvora koji izravno utječu na visinu manjka te će isti u 2017. godini doseći razinu od 104,6 milijardi kuna, a u 2018. razinu od 106,5 milijardi kuna.

Tablica 5: Kretanje rashoda državnog proračuna koji se financiraju iz vlastitih prihoda, prihoda za posebne namjene, pomoći i donacija u razdoblju 2014. - 2018.

	Izvršenje 2014.	Plan 2015.	Indeks 15./14.	Prijedlog 2016.	Indeks 16./15.	Projekcija 2017.	Indeks 17./16.	Projekcija 2018.	Indeks 18./17.
mil. HRK									
UKUPNO	5.411	15.248	281,8	19.010	124,7	20.305	106,8	23.494	115,7
3 Rashodi poslovanja	4.938	13.724	277,9	17.054	124,3	18.459	108,2	22.134	119,9
31 Rashodi za zaposlene	102	3.672	3.609,4	4.138	112,7	4.183	101,1	4.201	100,4
32 Materijalni rashodi	739	3.801	514,4	5.129	134,9	5.132	100,0	4.978	97,0
34 Financijski rashodi	1	16	2.244,9	27	168,0	27	100,2	27	99,7
35 Subvencije	793	2.866	361,6	2.527	88,2	2.814	111,4	2.663	94,6
36 Pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna	831	1.414	170,1	2.587	183,0	2.451	94,7	4.187	170,8
37 Naknade građ.i kućan.na tem.osig.i dr. naknade	1.899	385	20,3	554	143,9	563	101,5	837	148,8
38 Ostali rashodi	574	1.569	273,7	2.091	133,2	3.290	157,3	5.241	159,3
4 Rashodi (za nabavu nefinancijske imovine)	474	1.524	321,8	1.956	128,3	1.845	94,3	1.360	73,7

Izvor: Ministarstvo financija

Ukupni rashodi državnog proračuna, koji se financiraju iz EU sredstva te vlastitih i namjenskih prihoda proračunskih korisnika, u 2016. godini planirani su u iznosu od 19,0 milijardi kuna te su u odnosu na plan 2015. veći za 3,8 milijardi kuna. U odnosu na izvršenje 2014. godine veći su za čak 13,6 milijardi kuna i to prvenstveno radi uključivanja rashoda financiranih vlastitim i namjenskim prihodima proračunskih korisnika u proračun koje je počelo 2015. godini, budući da dio ovih prihoda (a time i rashoda) do tada nije bio uključen u plan proračuna.

Rast ove kategorije rashoda očekuje se i u narednim godinama te su isti u 2017. godini planirani na razini od 20,3 milijarde kuna, a u 2018. godini na razini od 23,5 milijardi kuna.

Tablica 6: Kretanje ukupnih rashoda državnog proračuna u razdoblju 2014. - 2018.

mil. HRK		Izvršenje 2014.	Plan 2015.	Indeks 15./14.	Prijedlog 2016.	Indeks 16./15.	Projekcija 2017.	Indeks 17./16.	Projekcija 2018.	Indeks 18./17.
UKUPNO		127.546	120.717	94,6	122.404	101,4	124.868	102,0	130.013	104,1
3	Rashodi poslovanja	125.689	117.306	93,3	118.959	101,4	121.360	102,0	126.988	104,6
31	Rashodi za zaposlene	21.453	25.052	116,8	25.466	101,7	25.554	100,3	25.929	101,5
32	Materijalni rashodi	7.595	10.758	141,6	11.344	105,5	11.685	103,0	11.663	99,8
34	Financijski rashodi	10.357	11.129	107,5	11.139	100,1	11.659	104,7	12.090	103,7
35	Subvencije	5.174	6.592	127,4	6.121	92,9	6.209	101,4	5.658	91,1
36	Pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna	8.647	12.716	147,1	13.745	108,1	13.534	98,5	15.631	115,5
37	Naknade grad.i kućan.na tem.osig.i dr. naknade	67.641	45.331	67,0	45.281	99,9	45.821	101,2	46.847	102,2
38	Ostali rashodi	4.821	5.728	118,8	5.863	102,4	6.899	117,7	9.169	132,9
4	Rashodi (za nabavu nefinancijske imovine)	1.857	3.411	183,7	3.445	101,0	3.508	101,8	3.025	86,2

Izvor: Ministarstvo financija

Rashodi za zaposlene

Rashodi za zaposlene svojim udjelom u ukupnim rashodima čine drugu po veličini skupinu rashoda proračuna, a u najvećoj mjeri su određeni kretanjem broja državnih i javnih službenika i namještenika. Ukupni rashodi za zaposlene u 2016. planiraju se u iznosu od 25,5 milijardi kuna.

Rashodi financirani iz općih prihoda i primitaka, doprinosa i namjenskih primitaka smanjuju se za 52,2 milijuna kuna u odnosu na plan 2015. godine. Istovremeno, planira se povećanje rashoda za zaposlene financiranih iz EU sredstava u iznosu od 40,4 milijuna kuna obzirom da će proračunski korisnici koji sudjeluju u sustavu upravljanja i kontrole korištenja EU fondova u razdoblju 2014. – 2020. iz EU sredstava (kroz prioritet Tehničke pomoći u pojedinom Operativnom programu) sufinancirati plaće djelatnicima koji rade na tim poslovima. Planirana razina rashoda za zaposlene uključuje povećanje za minuli rad.

U 2017. i 2018. godini očekuje se povećanje ovih rashoda po svim izvorima financiranja i to uslijed korekcije za minuli rad i očekivanog porasta razine zaposlenosti pa su isti u 2017. godini na ukupnoj razini planirani u iznosu od 25,6 milijardi kuna, a u 2018. godini u iznosu od 25,9 milijardi kuna.

Materijalni rashodi

Ukupni materijalni rashodi u 2016. godini planiraju se u iznosu od 11,3 milijarde kuna.

U dijelu materijalnih rashoda koji se financiraju iz općih prihoda i primitaka, doprinosa i namjenskih primitaka ostvarene su značajne uštede. Naime, Ministarstvo financija je izradilo Smjernice za uspostavu standardnih materijalnih troškova kod proračunskih i izvanproračunskih korisnika državnog proračuna radi poboljšanja upravljanja materijalnim rashodima, prvenstveno kroz definiranje mjera koje će doprinijeti smanjenju, odnosno optimizaciji materijalnih rashoda. Putem indikatora utvrđenih po vrstama materijalnih rashoda utvrđeni su standardni (prosječni) troškovi. Usporedbom s istima moguće je utvrditi koji korisnici imaju povećane rashode, ali i razloge odstupanja što pridonosi kvalitetnijem planiranju proračuna. Kod utvrđivanja limita materijalnih rashoda uzeti su u obzir indikatora izvršenja materijalnih rashoda u odnosu na standarde utvrđene Smjernicama, ali i uštede koje proizlaze iz objedinjenih postupaka javne nabave koji provodi Državni ured za središnju javnu nabavu.

S druge strane, materijalni rashodi financirani iz ostalih izvora (vlastiti i namjenski prihodi, pomoći i drugi) povećavaju se i to prvenstveno zbog potpunog uključivanja u proračun rashoda financiranih vlastitim i namjenskim приходima.

U narednim godinama na razinu ovih rashoda utječe očekivana viša razina iskorištenosti EU sredstava, kao i preuzete članske obveze u međunarodnim organizacijama te su isti u 2017. i 2018. godini planirani na godišnjoj razini od 11,7 milijardi kuna.

Financijski rashodi

Financijski rashodi, koje čine kamate za izdane vrijednosne papire, kamate za primljene zajmove i ostali financijski rashodi, projicirani su u skladu sa stanjem uvjeta na financijskim tržištima, odnosno troškovima servisiranja javnog duga.

Tako se u 2016., u odnosu na plan 2015. godine, predviđa približno ista razina financijskih rashoda te će ovi rashodi ukupno iznositi 11,1 milijardu kuna. Međutim, u 2017. godini očekuje se njihovo povećanje te će isti iznositi 11,7 milijardi kuna, a u 2018. 12,1 milijardu kuna.

Očekivani porast rashoda za kamate izravna je posljedica porasta ukupnog javnog duga tijekom sedam godina gospodarske krize, kao i preuzimanja dijela javnog duga kroz procese sanacije i restrukturiranja trgovačkih društava u pretežito državnom vlasništvu. Ovaj porast bio bi i veći da u posljednje dvije godine nije došlo do općeg pada kamata na financijskom tržištu, kako u Europi, tako i u SAD-u, što je izravno vidljivo u našim posljednjim izdanjima obveznica.

Subvencije

Rashodi za subvencije u 2016. godini planiraju se u iznosu od 6,1 milijardu kuna.

U ovoj kategoriji rashoda najveća izdvajanja odnose se na subvencije u poljoprivredi i Hrvatskim željeznicama, kao i na subvencije brodogradnji u skladu s obvezama iz planova restrukturiranja.

Najznačajniji iznos subvencija odnosi se na izravna plaćanja u poljoprivredi, za koje su u 2015. isplaćeni godišnji iznosi potpore za proizvodnju 2014. i predujam za 2015. godinu. S obzirom na isplaćeni predujam po osnovi korištenja EU sredstava očekuje se smanjenje ovih rashoda.

Obveze po osnovi restrukturiranja brodogradnje koje dospijevaju u 2016. godini iznose 889,1 milijun kuna. Od navedenog svega 312,6 milijuna kuna odnosi se na dodatke Ugovora o prodaji i prijenosu dionica brodogradilišta. Preostala sredstva potrebno je planirati po osnovi ugovora o faktoringu iz 2014. (152,4 milijuna kuna) i iz 2015. (221,1 milijun kuna) te neispunjenih obveza iz 2013. (56,5 milijuna kuna) i 2015. godine (146,5 milijuna kuna).

U 2017. godini ukupne obveze za restrukturiranje brodogradnje sa dospjelim faktoringom iznosit će 457,7 milijuna kuna od čega se na faktoring iz 2014. odnosi 152,4 milijuna kuna, a iz 2015. 82,7 milijuna kuna.

U 2017. i 2018. godini subvencije koje se financiraju iz općih prihoda i primitaka, doprinosa i namjenskih primitaka projicirane su na razini od 3,4 odnosno 3,0 milijarde kuna dok su subvencije koje se financiraju iz EU pomoći planirane na razini od 2,8 odnosno 2,7 milijardi kuna.

Pomoći

Rashodi za pomoći državnog proračuna dane u inozemstvo i unutar opće države u 2016. planirani su u iznosu od 13,7 milijardi kuna od čega se na rashode koji se financiraju iz općih prihoda i primitaka, doprinosa i namjenskih primitaka odnosi 11,2 milijarde kuna dok se preostala sredstva odnose na rashode koji se financiraju iz vlastitih prihoda, prihoda za posebne namjene, pomoći i donacija.

Unutar ove skupine rashoda planiraju se sredstva za doprinos Republike Hrvatske proračunu Europske unije u čijem financiranju je Republika Hrvatska, kao i sve ostale države članice Europske unije, obvezna sudjelovati. U 2016. godini za navedenu svrhu planirano je 3,5 milijardi kuna.

Osim navedenog, ovi rashodi uključuju naknadu u cijeni goriva za HC d.o.o. koja se isplaćuje temeljem Zakona o cestama po litri naplaćene trošarine na energente (0,80 kn/l).

U 2017. i 2018. godini očekuje se zadržavanje približno iste razine ove kategorije rashoda koji se financiraju iz općih prihoda i primitaka, doprinosa i namjenskih primitaka odnosno isti su planirani u 2017. godini na razini od 11,1 milijardu kuna, a u 2018. godini na razini 11,4 milijarde kune.

Naknade građanima i kućanstvima

Naknade građanima i kućanstvima čine i u 2016. godini najznačajniju skupinu rashoda proračuna te se planiraju u iznosu od 45,3 milijarde kuna.

Ovi rashodi uključuju povećana izdvajanja za mirovine koja su rezultat indeksacije, očekivanog rasta broja korisnika i prenesenog učinka usklađivanja iz prošle godine. Uz navedeno unutar ove skupine rashoda planiraju se i sredstva za novu mjeru populacijske politike oko 7.600 kuna za novorođeno dijete. S druge strane, značajno su smanjena izdvajanja za sanaciju štete od poplava.

U 2017. godini ovi rashodi planirani su na razini od 45,8 milijardi kuna, dok se u 2018. očekuju na razini od 46,8 milijardi kuna.

Ostali rashodi

Ostali rashodi, koji uključuju tekuće i kapitalne donacije, kazne, penale i naknade štete, izvanredne rashode i kapitalne pomoći, u 2016. godini projicirani su u iznosu od 5,9 milijardi kuna.

Ovi rashodi uključuju naknade u cijeni goriva za HAC d.o.o. i HŽI d.o.o. koje se isplaćuju temeljem Zakona o cestama i Zakona o željeznici po litri naplaćene trošarine na energente (0,20 kn/l).

U 2017. dosegnut će razinu od 6,9 milijardi kuna, a u 2018. godini razinu od 9,2 milijarde kuna.

Rashodi za nabavu nefinancijske imovine

Rashodi za nabavu nefinancijske imovine u 2016. projicirani su u iznosu od 3,4 milijarde kuna.

U 2017. i 2018. ovi rashodi predviđaju se u iznosu od 3,5 milijardi kuna, odnosno 3,0 milijarde kuna.

5.3. Obrazloženje rashoda po funkcijskoj klasifikaciji

Sa ciljem daljnjeg povećanja transparentnosti korištenja proračunskih sredstava u nastavku se u okviru obrazloženja rashoda državnog proračuna, daje i prikaz rashoda po funkcijskoj klasifikaciji.

Rashodi državnog proračuna gledano kroz funkcijsku klasifikaciju, odnosno prema svojoj namjeni, se u 2016. godini u odnosu na plan 2015. godine povećavaju za 1,7 milijardi kuna i to prvenstveno za:

- zdravstvo u iznosu od 1,3 milijarde kuna i obrazovanje u iznosu od 247,9 milijuna kuna najvećim dijelom zbog uključivanja rashoda financiranih vlastitim i namjenskim prihodima proračunskih korisnika u proračun koje je počelo u 2015. godini, budući da dio ovih prihoda (a time i rashoda) do tada nije bio uključen u plan proračuna.
- usluge unapređenja stanovanja i zajednice, odnosno projekte u sektoru vodnoga gospodarstva, u iznosu od 571,4 milijuna kuna i zaštitu okoliša u iznosu od 280,4 milijuna kuna, a koji se financiraju iz EU fondova.

Tablica 7: Kretanje rashoda državnog proračuna u razdoblju 2014. - 2018. po funkcijskoj klasifikaciji

mil. HRK	Izvršenje 2014.	Plan 2015.	Indeks 15./14.	Prijedlog 2016.	Indeks 16./15.	Projekcija 2017.	Indeks 17./16.	Projekcija 2018.	Indeks 18./17.
UKUPNO	127.546	120.717	94,6	122.404	101,4	124.868	102,0	130.013	104,1
01 Opće javne usluge	19.673	22.209	112,9	21.510	96,9	22.171	103,1	22.637	102,1
02 Obrana	4.164	4.395	105,5	4.023	91,5	4.082	101,5	4.082	100,0
03 Javni red i sigurnost	7.118	7.432	104,4	7.585	102,1	7.150	94,3	7.201	100,7
04 Ekonomski poslovi	12.249	14.981	122,3	15.484	103,4	16.398	105,9	18.053	110,1
05 Zaštita okoliša	402	921	228,9	1.202	130,4	1.300	108,2	1.412	108,6
06 Usluge unapređenja stanovanja i zajednice	1.366	1.566	114,6	2.137	136,5	1.621	75,9	2.975	183,5
07 Zdravstvo	21.610	7.736	35,8	9.050	117,0	9.178	101,4	9.346	101,8
08 Rekreacija, kultura i religija	1.757	1.925	109,6	1.841	95,6	2.039	110,8	2.017	98,9
09 Obrazovanje	10.791	12.318	114,2	12.566	102,0	12.812	102,0	12.904	100,7
10 Socijalna zaštita	48.415	47.234	97,6	47.006	99,5	48.118	102,4	49.388	102,6

Izvor: Ministarstvo financija

6. UKUPNI MANJAK DRŽAVNOG PRORAČUNA

Slijedom ukupno planiranih prihoda u iznosu od 114,9 milijardi kuna te ukupno planiranih rashoda u iznosu od 122,4 milijarde kuna, planirani manjak državnog proračuna za 2016. godinu iznosi 7,5 milijardi kuna ili 2,2% bruto domaćeg proizvoda.

U 2017. godini manjak državnog proračuna projiciran je na razini od 7,2 milijarde kuna ili 2% bruto domaćeg proizvoda, dok će se u 2018. godini kretati na razini od 6,6 milijardi kuna ili 1,8% bruto domaćeg proizvoda.

Tablica 8: Ukupni manjak državnog proračuna

<i>mil. HRK</i>	2014.	Plan 2015.	Prijedlog proračuna za 2016.	Projekcija proračuna za 2017.	Projekcija proračuna za 2018.
Prihodi (6+7)	114.734	108.191	114.919	117.665	123.458
Prihodi poslovanja (6)	114.044	107.741	114.316	116.981	122.876
Prihodi od prodaje nefinancijske imovine (7)	690	451	603	684	582
Rashodi (3+4)	127.546	120.717	122.404	124.868	130.013
Rashodi poslovanja (3)	125.689	117.330	118.959	121.360	126.988
Rashodi za nabavu nefinancijske imovine (4)	1.857	3.387	3.445	3.508	3.025
Ukupni manjak/višak	-12.812	-12.525	-7.485	-7.203	-6.555
% BDP-a	-3,9	-3,7	-2,2	-2,0	-1,8

Izvor: Ministarstvo financija

7. RAČUN FINANCIRANJA DRŽAVNOG PRORAČUNA

Manjak državnog proračuna za 2016. godinu u iznosu od 7,5 milijardi kuna financirat će se razlikom ukupnih primitaka od financijske imovine i zaduživanja te ukupnih izdataka za financijsku imovinu i otplate zajmova. Pritom su ukupni primici od financijske imovine i zaduživanja planirani u iznosu od 25,7 milijardi kuna, a ukupni izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova u iznosu od 19,4 milijarde kuna.

U strukturi ukupnih primitaka od financijske imovine i zaduživanja u 2016. godini najznačajniji dio zauzimaju primici od izdanih vrijednosnih papira i to s iznosom od 17,7 milijardi kuna koji se u cijelosti odnosi na zaduživanje putem obveznica. Planirano zaduživanje inozemnim i domaćim zajmovima iznosi 6,3 milijarde kuna, a očekivani primitak od privatizacije iznosi 1,6 milijardi kuna. Ostatak ukupnih primitaka odnosi se na primitke ostvarene povratima glavnica danih zajmova i depozita u iznosu od 190,7 milijuna kuna.

U strukturi ukupnih izdataka za financijsku imovinu i otplate zajmova najveći dio u iznosu od 13,9 milijardi kuna čine izdaci za otplatu glavnice primljenih kredita i zajmova s tim da najveći dio tih izdataka čini otplata glavnice primljenih kredita i zajmova od kreditnih i ostalih financijskih institucija izvan javnog sektora u iznosu od 12,3 milijarde kuna. Od preostalog dijela izdataka za financijsku imovinu, izdaci za otplatu glavnice za izdane obveznice iznose 3,5 milijardi kuna. Ukupni izdaci za dane zajmove i depozite u planu za 2016. godinu iznose 1,3 milijarde kuna, dok na izdatke za dionice i udjele u glavnici otpada 752,9 milijuna kuna.

Zatvarajuća stavka između ukupnih primitaka od financijske imovine i zaduživanja te ukupnih izdataka za financijsku imovinu i otplate zajmova te ukupnog manjka proračuna u 2016. godini jesu prijenos depozita iz prethodne godine u iznosu od 5,5 milijardi kuna te planirani prijenos depozita u narednu godinu u iznosu od 4,3 milijarde kuna.

Kretanje ukupnog manjka proračuna te kretanje ukupnih razina izdataka za financijsku imovinu i otplate zajmova će do kraja srednjoročnog razdoblja utjecati na razinu ukupnih primitaka od financijske imovine i zaduživanja. Naime, u 2017. godini ukupni manjak od 7,2 milijarde kuna i ukupni izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova na razini od 29,0 milijardi kuna bit će pokriveni primicima od financijske imovine i zaduživanja u iznosu od 36,2 milijarde kuna. U 2018. godini ukupni primici od financijske imovine i zaduživanja iznosit će 25,2 milijarde kuna kao rezultat ukupnog manjka u iznosu od 6,6 milijardi kuna te izdataka za financijsku imovinu i otplate zajmova u iznosu od 18,6 milijardi kuna.

Tablica 9: Račun prihoda, rashoda i financiranja državnog proračuna

(milijuni HRK)	Izvršenje 2014.	Plan 2015.	Indeks	Prijedlog proračuna za 2016.	Indeks	Projekcija proračuna za 2017.	Indeks	Projekcija proračuna za 2018.	Indeks
	1	2	3=2/1	4	5=4/2	6	7=6/4	8	9=8/6
PRIHODI POSLOVANJA	114.044	107.741	94,5	114.316	106,1	116.981	102,3	122.876	105,0
PRIHODI OD PRODAJE NEFINANCIJSKE IMOVINE	690	451	65,3	603	133,8	684	113,5	582	85,1
UKUPNI PRIHODI	114.734	108.191	94,3	114.919	106,2	117.665	102,4	123.458	104,9
RASHODI POSLOVANJA	125.689	117.306	93,3	118.959	101,4	121.360	102,0	126.988	104,6
RASHODI ZA NABAVU NEFINANCIJSKE IMOVINE	1.857	3.411	183,7	3.445	101,0	3.508	101,8	3.025	86,2
UKUPNI RASHODI	127.546	120.717	94,6	122.404	101,4	124.868	102,0	130.013	104,1
RAZLIKA - VIŠAK / MANJAK	-12.812	-12.526		-7.485		-7.203		-6.555	
PRIMICI OD FINANCIJSKE IMOVINE I ZADUŽIVANJA	35.063	29.155	83,1	25.728	88,2	36.206	140,7	25.158	69,5
IZDACI ZA FINANCIJSKU IMOVINU I OTPLATE ZAJMOVA	27.133	25.735	94,8	19.442	75,5	29.003	149,2	18.603	64,1
PRIJENOS DEPOZITA IZ PRETHODNE GODINE	6.182	11.206		5.500		0		0	
PRIJENOS DEPOZITA U SLJEDEĆE RAZDOBLJE	-1.300	-2.100		-4.300		0		0	
NETO FINANCIRANJE	12.812	12.526		7.485		7.203		6.555	

Izvor: Ministarstvo financija

8. IZVANPRORAČUNSKI KORISNICI

Prihodi poslovanja izvanproračunskih korisnika u 2016. godini planirani su u iznosu od 29,9 milijardi kuna, dok su za 2017. projicirani u iznosu od 29,4 milijarde kuna, a za 2018. u iznosu od 30,5 milijardi kuna. Od 1. siječnja 2015. godine izvanproračunskim korisnikom postao je Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje pa najveću stavku prihoda poslovanja u promatranom srednjoročnom razdoblju predstavljaju doprinosi za zdravstveno osiguranje. U 2016. doprinosi su planirani u iznosu od 18,2 milijarde kuna, u 2017. u iznosu od 18,3 milijarde kuna, a u 2018. godini u iznosu od 18,4 milijarde kuna. Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknadama planirani su u iznosu od 5,3 milijarde kuna kroz cijelo promatrano razdoblje. Pritom se najveći dio odnosi na prihode vodnog gospodarstva Hrvatskih voda, ostale nespomenute prihode HZZO-a koji uključuju prihode od dopunskog zdravstvenog osiguranja i participacije te ostale pristojbe i naknade Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost. Prihodi od pomoći planirani su u iznosu od 5,3 milijarde kuna za 2016., za 2017. projicirani su u iznosu od 4,8 milijardi kuna te za 2018. u iznosu od 5,9 milijardi kuna. Većina ovih prihoda odnosi se na tekuće pomoći državnog proračuna HZZO-u te kapitalne pomoći iz proračuna, prvenstveno Hrvatskim cestama. Sljedeća po veličini stavka u strukturi ukupnih prihoda poslovanja su prihodi od imovine koji su za 2016. godinu planirani u iznosu od 906,5 milijuna kuna, pri čemu najveći dio čine ostali prihodi od financijske imovine, odnosno premije osiguranja depozita i doprinosi u sanacijski fond kod Državne agencije za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka. Za 2017. i 2018. godinu ovi prihodi projicirani su u iznosu od 620,8 milijuna kuna, odnosno u iznosu od 638,6 milijuna kuna. Prihodi od prodaje proizvoda i roba te pruženih usluga i prihodi od donacija planom za 2016. godinu iznose 123,2 milijuna kuna. Za 2017. i 2018. godinu ovi prihodi projicirani su u iznosu od 208,3 milijuna kuna, odnosno u iznosu od 174 milijuna kuna. Preostali dio ukupnih prihoda poslovanja odnosi se na kazne, upravne mjere i ostale prihode, koji su u 2016. godini planirani u iznosu od 5,2 milijuna kuna, a u 2017. i 2018. na razini od 5,5 milijuna kuna. Promatrajući po pojedinim izvanproračunskim korisnicima, najveći planirani prihodi poslovanja za srednjoročno razdoblje odnose se na HZZO, s prosječnim udjelom u ukupnim prihodima poslovanja od oko 75%.

Prihodi od prodaje nefinancijske imovine planirani su na razini od 15,5 milijuna kuna u 2016., a projekcijom za 2017. i 2018. utvrđeni su na razini od 1,5 milijuna kuna. Većina prihoda planiranih u 2016. godini odnosi se na prihode od prodaje stambenih i poslovnih objekata Hrvatskih cesta, dok projicirani prihodi u 2017. i 2018. godini se većinom odnose na prihode od prodaje stambenih i poslovnih objekata CERP-a i HZZO-a.

Rashodi poslovanja izvanproračunskih korisnika u 2016. godini planirani su u iznosu od 29 milijardi kuna, a u 2017. i 2018. projiciraju se u iznosu od 27,2 milijarde kuna, odnosno 28,4 milijarde kuna. S udjelom od 81%, naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade čine najveću stavku ukupnih rashoda poslovanja u 2016. godini. Planirane su u iznosu od 23,5 milijardi kuna u 2016. a projekcijom za 2017. i 2018. predviđaju se na razini od 21,8 milijardi kuna, odnosno 22 milijarde kuna, što se najvećim dijelom odnosi na zdravstvenu zaštitu obveznog zdravstvenog osiguranja te zdravstvenu zaštitu dobrovoljnog zdravstvenog osiguranja. Drugo mjesto u strukturi ukupnih rashoda poslovanja zauzimaju materijalni rashodi s udjelom od 7,9% u 2016. godini. U promatranom srednjoročnom razdoblju ovi rashodi bilježe smanjenje s razine od 2,3 milijarde kuna u

2016. do 2,2 milijarde kuna u 2018. godini, a u najvećoj mjeri odnose se na usluge tekućeg i investicijskog održavanja i to kod Hrvatskih voda i Hrvatskih cesta te ostale nespomenute rashode poslovanja kod FZOEU-a. Ostali rashodi planirani su u iznosu od 1,6 milijardi kuna za 2016., a projekcijama za 2017. i 2018. godinu u iznosu od 1,2 milijarde kuna, odnosno 2,3 milijarde kuna. Najveći dio ovih rashoda čine kapitalne pomoći Hrvatskih voda, što je povezano s predviđenim povećanjem povlačenja sredstava iz EU fondova, tj. s osiguranjem nacionalne komponente za korištenje EU fondova. Na financijske rashode planom za 2016. godinu odnosi se 2% ukupnih rashoda poslovanja, odnosno 584,3 milijuna kuna pri čemu najveći dio čine kamate za primljene kredite i zajmove od kreditnih i ostalih financijskih institucija izvan javnog sektora Hrvatskih cesta. U 2017. i 2018. godini ovi rashodi projicirani su u iznosu od 728,5 milijuna kuna, odnosno 705,3 milijuna kuna. Rashodi za zaposlene svojim udjelom od 1,9% u planu za 2016. godinu iznose 561,4 milijuna kuna. Isti iznos predviđen je i u 2017., a u 2018. godini planiran je iznos od 562,6 milijuna kuna. Pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna iznose 428,7 milijuna kuna, odnosno zauzimaju 1,5% ukupnih rashoda poslovanja u 2016. godini, dok se za 2017. godinu projiciraju na razini od 500,2 milijuna kuna, a za 2018. na razini od 408,5 milijuna kuna. Preostalih 0,2% ukupnih rashoda poslovanja u 2016. godini odnosi se na subvencije u iznosu od 54,8 milijuna kuna. Za 2017. i 2018. godinu projicirane su u iznosu od 82,7 milijuna kuna, odnosno 109 milijuna kuna. Promatrajući po pojedinim izvanproračunskim korisnicima, najveće planirane rashode poslovanja bilježi HZZO na koji u promatranom srednjoročnom razdoblju otpada prosječno oko 79% ukupnih rashoda poslovanja svih izvanproračunskih korisnika.

Rashodi za nabavu nefinancijske imovine izvanproračunskih korisnika za 2016. godinu planirani su u iznosu od 2,1 milijardu kuna, a projekcija za 2017. i 2018. godinu iznosi 2,2 milijarde kuna, odnosno 2 milijarde kuna. Pritom se najveći dio ovih rashoda odnosi na rashode za nabavu građevinskih objekata Hrvatskih cesta i Hrvatskih voda.

Ukupno planirani prihodi od 29,9 milijardi kuna i rashodi od 31,1 milijardu kuna čine manjak od 1,2 milijarde kuna ili 0,4% BDP-a u 2016. godini. Za 2017. projiciran je višak u iznosu od 31,9 milijuna kuna, a za 2018. godinu višak u iznosu od 176,6 milijuna kuna. Planom za 2016. godinu razlika prihoda i rashoda financirat će se ukupnim primicima od financijske imovine i zaduživanja u iznosu od 2,5 milijardi kuna, uz istovremeno planirane ukupne izdatke za financijsku imovinu i otplate zajmova u iznosu od 2,3 milijarde kuna. U 2017. i 2018. godini ukupni primici od financijske imovine i zaduživanja iznosit će 3,1 milijardu kuna, odnosno 2,5 milijardi kuna. Ukupni izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova u 2017. iznosit će 2,6 milijardi kuna, dok će u 2018. godini bilježiti razinu od 2,1 milijardu kuna.

9. STANJE DOSPJELIH NEPODMIRENIH OBVEZA PRORAČUNSKIH I IZVANPRORAČUNSKIH KORISNIKA DRŽAVNOG PRORAČUNA NA DAN 31. PROSINCA 2015.

U ovom se dijelu navode podaci o preuzetim, a nepodmirenim obvezama na dan 31. prosinca 2015. godine. Obveze proračunskih i izvanproračunskih korisnika državnog proračuna, kao i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i njihovih proračunskih i izvanproračunskih korisnika od 2005. godine prate se putem financijskog izvještaja pod nazivom Izvještaj o obvezama koji se sastavlja na obrascu: OBVEZE. U ovaj Izvještaj unose se podaci o stanju i promjeni stanja obveza tijekom mjeseca (zadnji mjesečni izvještaj za prosinac 2015.), kvartala, odnosno polugodišta. Izvještajno se prate dospjele i nedospjele obveze za materijalne rashode, financijske rashode, subvencije, naknade građanima i kućanstvima i ostale obveze. Dospjele obveze se prate s obzirom na prekoračenje rokova s tim da se izdvojeno iskazuju međusobne obveze korisnika unutar sustava proračuna. Napominjemo kako nije riječ o ugovorenim obvezama, već o obvezama koje proizlaze iz knjigovodstvenih evidencija (ulazni računi, obračuni plaća, ugovora o djelu i slično).

9.1. Dospjele nepodmirene obveze proračunskih korisnika državnog proračuna

U tablici 10. iskazano je stanje dospjelih nepodmirenih obveza ministarstava i drugih državnih tijela na razini razdjela organizacijske klasifikacije s danom 31. prosinca 2015. godine. Ukupne dospjele nepodmirene obveze proračunskih korisnika državnog proračuna iznosile su 2,1 milijardu kuna.

Tablica 10: Stanje dospjelih nepodmirenih obveza ministarstava i drugih državnih tijela na razini razdjela organizacijske klasifikacije

RAZDJEL	NAZIV	DOSPJELE OBVEZE
010	HRVATSKI SABOR	323.446
012	DRŽAVNO IZBORNO POVJERENSTVO	22.173
013	URED PREDSEDNIKA RH PO PRESTANKU OBNAŠANJA DUŽNOSTI	0
015	URED PREDSEDNICE RH	110.086
017	USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE	0
018	AGENCIJA ZA ZAŠTITU TRŽIŠNOG NATJECANJA	0
020	VLADA REPUBLIKE HRVATSKE	634.074
025	MINISTARSTVO FINANCIJA	559.519
027	RH SIGURNOSNO - OBAVJEŠTAJNA AGENCIJA	595.158
028	DRŽAVNI URED ZA SREDIŠNJU JAVNU NABAVU	8.601
029	DRŽAVNI URED ZA UPRAVLJANJE DRŽAVNOM IMOVINOM	18.506
030	MINISTARSTVO OBRANE RH	18.660.102
032	DRŽAVNI URED ZA HRVATE IZVAN REPUBLIKE HRVATSKE	1.222.566
033	DRŽ. URED ZA OBNOVU I STAM. ZB RINJAVANJE	7.949.080
040	MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA	66.714.163
041	MINISTARSTVO BRANITELJA	0
048	MINISTARSTVO VANJSKIH I EUROPSKIH POSLOVA RH	18.543
049	MINISTARSTVO GOSPODARSTVA	350.863.247
051	MINISTARSTVO PODUZETNIŠTVA I OBRTA	13.536.433
052	POVJERENSTVO ZA ODLUČIVANJE O SUKOBU INTERESA	10.746
055	MINISTARSTVO KULTURE KONSOLIDIRANE	6.098.289
060	MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE	23.839.655
061	MINISTARSTVO REGIONALNOGA RAZVOJA I FONDOVA EU	0
065	MINISTARSTVO POMORSTVA, PROMETA I INFRASTRUKTURE	269.115.839
076	MINISTARSTVO GRADITELJSTVA I PROSTORNOGA UREĐENJA	1.400.560
077	MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA I PRIRODE	10.930.297
080	MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I SPORTA	42.442.947
086	MINISTARSTVO RADA I MIROVINSKOGA SUSTAVA	73.141.346
090	MINISTARSTVO TURIZMA	0
095	MINISTARSTVO UPRAVE	9.727.956
096	MINISTARSTVO ZDRAVLJA	1.099.083.939
102	MINISTARSTVO SOCIJALNE POLITIKE I MLADIH	23.541.316
106	HRVATSKA AKADEMIJA ZNANOSTI I UMJETNOSTI	0
110	MINISTARSTVO PRAVOSUĐA	57.982.616
120	URED PUČKOG PRAVOBRANITELJA	0
121	PRAVOBRANITELJ ZA DJECU	11.512
122	PRAVOBRANITELJICA ZA RAVNOPRAVNOT SPOLOVA	0
123	PRAVOBRANITELJICA ZA OSOBE S INVALIDITETOM	0
160	DRŽAVNI ZAVOD ZA STATISTIKU	0
185	DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU	0
196	DRŽAVNA KOMISIJA ZA KONTROLU POSTUPAKA JAVNE NABAVE	0
240	URED VIJEĆA ZA NACIONALNU SIGURNOST	0
241	OPERATIVNO-TEHNIČKI CENTAR ZA NADZOR TELEKOMUNIKACIJA	1.482
242	ZAVOD ZA SIGURNOST INFORMACIJSKIH SUSTAVA	6.532
250	AGENCIJA ZA ZAŠTITU OSOBNIH PODATAKA	0
256	DRŽAVNI ZAVOD ZA RADIOLOŠKU I NUKLEARNU SIGURNOST	3.305
258	POVJERENIK ZA INFORMIRANJE	0
	Ukupno	2.078.574.034

Izvor: Ministarstvo financija

9.2. Dospjele nepodmirene obveze izvanproračunskih korisnika državnog proračuna

U tablici 11. iskazano je stanje dospjelih nepodmirenih obveza izvanproračunskih korisnika državnog proračuna s danom 31. prosinca 2015. godine. Ukupne dospjele nepodmirene obveze izvanproračunskih korisnika iznosile su 3,6 milijardi kuna.

Tablica 11: Stanje dospjelih nepodmirenih obveza izvanproračunskih korisnika

NAZIV	DOSPJELE OBVEZE
HRVATSKI ZAVOD ZA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE	499.739.963
HRVATSKI ZAVOD ZA MIROVINSKO OSIGURANJE	41.905
HRVATSKI ZAVOD ZA ZAPOSŁJAVANJE	0
HRVATSKE VODE	0
CENTAR ZA RESTRUKTURIRANJE I PRODAJU	3.066.016.365
FOND ZA ZAŠTITU OKOLIŠA I ENERGETSKU UČINKOVITOST	0
HRVATSKE CESTE	27.178.483
DRŽAVNA AGENCIJA ZA OSIGURANJE ŠTEDNIH ULOGA I SANACIJU BANAKA	0
UKUPNO	3.592.976.716

Izvor: Ministarstvo financija

10. PROCJENA UKUPNOG MANJKA OPĆE DRŽAVE

U skladu s projiciranim kretanjima prihoda i rashoda svih razina proračuna opće države, očekuje se smanjenje planiranog manjka s 3,8% BDP-a prema planu za 2015. na 2,7% BDP-a u 2016. pa njegovo smanjenje na 2% u 2017. odnosno 1,7% BDP-a u 2018. godini. Pritom će najveći doprinos ukupnom manjku konsolidirane opće države dati državni proračun koji će u 2016. zabilježiti manjak od 2,2% BDP-a, u 2017. od 2% BDP-a, a u 2018. godini od 1,8% BDP-a. Izvanproračunski korisnici i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u 2016. godini imat će manjak od 0,4% BDP-a, odnosno 0,1% BDP-a te neznatan višak u preostalom promatranom razdoblju.

Tablica 12: Procjena ukupnog manjka/viška konsolidirane opće države

<i>mil. HRK</i>	2014.	Plan 2015.	Prijedlog proračuna za 2016.	Projekcija proračuna za 2017.	Projekcija proračuna za 2018.
DRŽAVNI PRORAČUN					
Ukupni manjak/višak	-12.812	-12.525	-7.485	-7.203	-6.555
% BDP-a	-3,9	-3,7	-2,2	-2,0	-1,8
IZVANPRORAČUNSKI KORISNICI					
Ukupni manjak/višak	-377	254	-1.222	32	177
% BDP-a	-0,1	0,1	-0,4	0,0	0,0
KONSOLIDIRANA LOKALNA DRŽAVA					
Ukupni manjak/višak	-358	-301	-507	123	196
% BDP-a	-0,1	-0,1	-0,1	0,0	0,1
OPĆI PRORAČUN					
Ukupni manjak/višak	-13.548	-12.572	-9.214	-7.048	-6.183
% BDP-a	-4,1	-3,8	-2,7	-2,0	-1,7

Izvor: Ministarstvo financija

Sukladno procjenama, udio javnog duga u BDP-u na kraju 2015. godine iznosio je 86,9% BDP-a. Temeljem kretanja manjka konsolidirane opće države, a uzimajući u obzir planirane privatizacijske primitke, očekuje se da će javni dug već u 2016. godini zabilježiti smanjenje i iznositi 86,8% BDP-a. Na kraju promatranog razdoblja očekuje se daljnje smanjenje javnog duga na razinu od 84,7% BDP-a.